

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formål og baggrund

Formålet med lovforslaget er at indsætte en hjemmel i retsplejeloven, der gør det muligt at gennemføre en forsøgsordning med lydoptagelse af forklaringer i straffesager eller af rettens gengivelse (referat) af sådanne forklaringer.

Justitsministeriet har anmodet Strafferetsplejeudvalget om at foretage en generel gennemgang af retsplejelovens regler om protokollering (dvs. optegnelse i retsbogen af indholdet af de afgivne forklaringer) i straffesager. Formålet med forsøgsordningen, der i givet fald vil blive gennemført ved en eller flere byretter, er at indhøste erfaringer til brug for Strafferetsplejeudvalgets videre overvejelser om en revision af retsplejelovens regler om protokollering. Med den foreslåede forsøgsordning vil der ikke være taget stilling til, om f.eks. den teknologiske udvikling på kortere eller længere sigt vil kunne give anledning til at overveje nye arbejdsmetoder ved domstolene, der ikke kræver særlig lovhjælp, eksempelvis anvendelse af automatiseret talegenkendelse ("tale til tekst").

Den foreslåede forsøgsordning indeholder navnlig følgende elementer:

- Der sker lydoptagelse af forklaringer under hovedforhandlingen i straffesager eller af rettens gengivelse (referat) af sådanne forklaringer.
- Forklaringerne indføres som udgangspunkt ikke i retsbogen.
- Forklaringerne medtages som udgangspunkt kun i dommen i det omfang, det er nødvendigt at gengive forklaringerne i begrundelsen for dommen.
- Hver part (tiltalte og anklagemyndigheden) får adgang til lydoptagelsen, f.eks. til brug for overvejelser om eventuelt at anke byrettens dom.
- Tiltalte kan høre lydoptagelsen i retten eller hos sin forsvarer, men kan ikke få udleveret en kopi af optagelsen.
- Hver part (tiltalte og anklagemyndigheden) kan forlange, at forklaringen indføres i retsbogen, og for-

klaringen skal endvidere indføres i retsbogen ved anke og ved meddelelse af aktindsigt i retsbogstilførsler vedrørende forklaringen.

- I tilfælde af en anmodning om aktindsigt i dommen efter retsplejelovens § 41 b (om aktindsigt i domme og kendelser for enhver) suppleres dommen i givet fald med en gengivelse af forklaringerne svarende til, hvad der kræves efter retsplejelovens § 218 a, stk. 1.

Lovforslaget bygger på en anbefaling fra Strafferetsplejeudvalget.

2. Gældende ret

2.1. Protokollering af forklaringer

Ved afhøringer under hovedforhandlingen i straffesager i første instans optages det væsentligste af de afgivne udsagn i retsbogen, jf. retsplejelovens § 870, stk. 1. Dette gælder også for ankesager i landsretten, jf. henvisningen i retsplejelovens § 917 til kapitel 78, som § 870 står i.

Ved afhøringer i retten under efterforskningen i straffesager optages det væsentlige indhold af de afgivne forklaringer i retsbogen, og særlig vigtige dele af forklaringerne gengives så vidt muligt med den afhørtes egne ord, jf. retsplejelovens § 754, stk. 1, jf. § 751, stk. 1.

Denne såkaldte protokollering af forklaringer omfatter både tiltaltes forklaring og vidneforklaringer. Endvidere er forklaringer af syns- og skønsmand omfattet, men der udmeldes sjældent syns- og skønsmand i straffesager.

For så vidt angår forklaringer i retsmøder under efterforskningen gælder desuden, at den afhørte skal gives mulighed for at gøre sig bekendt med gengivelsen af forklaringen, og at den afhørtes eventuelle rettelser og tilføjelser skal medtages, jf. retsplejelovens § 754, stk. 1, jf. § 751, stk. 2. Ifølge forarbejderne behøver den afhørte ikke straks at gøres bekendt med gengivelsen af forklaringen. Det er tilstrækkeligt, at den afhørte gøres bekendt med, at han eller hun efterfølgende